

Nr 284.

Godkänd av första kammaren den 7 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till hospitalsbyggnader.

(Statsutskottets utlåtande nr 114.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 54 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, *dels* till hospitalsbyggnader för budgetåret 1932/1933 beräkna ett extra reservationsanslag av 6,250,000 kronor, *dels ock* beräkna, att av nämnda belopp 850,000 kronor skulle utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1932 dagteknad proposition, nr 129, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, föreslagit riksdagen att

I) besluta, att ett för 216 vårdplatser avsett sinnessjukhus skall, för en beräknad kostnad av högst 2,500,000 kronor, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i juli 1929 upprättade och i vissa delar i juni 1931 omarbetade ritningar, samtliga ritningar märkta »Kungl. Medicinalstyrelsen 1932», uppföras å ett inom Visby stad beläget område, vilket å en av stadsingenjören A. Serboni år 1912 upprättad karta över staden utmärkts med röda gränslinjer och med beteckningen »Område för nytt hospital», dock med den jämkning i gränserna för området, som avses i ett mellan medicinalstyrelsen och stadsfullmäktige i Visby den 16 juni och den 26 augusti 1927 träffat avtal;

II) besluta, att efter ibruktagandet av det under I) avsedda nya sinnessjukhuset i Visby skall, på i statsrådsprotokollet angivna villkor, till Visby

stad utan ersättning med äganderätt överlätas den del av det till S:t Olofs sjukhus i Visby hörande området, som å en av Serboni den 14 januari 1920 upprättad karta över platsen kring Helgeands ruin betecknats med röda och gröna streck; samt

III) under femte huvudtiteln, avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården, underavdelningen sjukvårdsanstalterna, till hospitalsbyggnader för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag, därav 850,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 6,250,000 kronor.

Vid den prövning, riksdagen ägnat Eders Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag, har riksdagen först till behandling upptagit spörsmålet om beredande av anstaltsplatser för svårskötta obildbara sinnesslöa av kvinnkön.

Såsom den i ärendet lämnade utredningen giver vid handen, framlade kasernkommittén på sin tid förslag om inredande i det av Svea ingenjörskårs kustingenjörkompani tidigare disponerade kasernetablissemnetet å Vaxön av en anstalt för kvinnliga sinnesslöa, tillhörande de svårskötta obildbaras kategori. Mot förslaget ifråga, som berördes i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 150 till 1930 års riksdag och nr 140 till 1931 års riksdag, framställdes emellertid en del erinringar från myndigheternas sida, och vederbörande departementschefer förklarade sig icke beredda att taga definitiv ståndpunkt till detsamma.

Sedan numera ytterligare utredning verkställdes i ärendet, har departementschefen, med hänsyn till å ena sidan de nackdelar, som skulle vara förenade med ifrågavarande etablissemnets disposition för ovanberörda ändamål och å andra sidan de fördelar, anordnandet av vård för den kategori av sinnesslöa, varom nu är fråga, i särskilda vid förutvarande anstalter uppförda paviljonger skulle medföra, ansett sig böra intaga den ståndpunkten, att — även om en användning av kasernetablissemnetet enligt kasernkommitténs förslag i och för sig skulle varit önskvärd av hänsyn till Vaxholms stad — tanken härpå nu bör övergivas.

Vid övervägande av denna fråga har ock riksdagen, utan att vilja bestrida, att vissa skäl tala för det av kasernkommittén framlagda förslaget, kommit till den uppfattningen, att anordnandet av anstaltsplatser för ifrågavarande vårdbehövande i enlighet med medicinalstyrelsens, av departementschefen förordade förslag måste anses medföra sådana fördelar, att planen på användande av Vaxholmsetablissemnetet för detta ändamål bör övergivas. Riksdagen vill särskilt framhålla, att vid genomförande av sistnämnda förslag driftkostnaderna torde, såsom i propositionen antytts, komma att ställa sig lägre än vid en enda för ändamålet inrättad specialanstalt, bland annat, med hänsyn därtill att kontorspersonal och viss ekonomipersonal vid vederbörande sjukvårdsanstalter icke torde behöva utökas vid förläggning dit av paviljonger, varom fråga är. Lika med departementschefen anser riksdagen emellertid, att slutlig ståndpunkt nu icke bör tagas till frågan, vid vilka sjukvårdsanstalter och efter vilken plan paviljonger för svårskötta obildbara

sinnesslöa av kvinnön böra uppföras. Riksdagen vill dock ifrågasätta, huruvida icke det större antalet eller omkring 200 vårdplatser lämpligen böra förläggas till Västra Marks sjukhus vid Örebro, och synas fördenskull möjligheterna härutinnan böra i första hand undersökas. Sedan definitiv ståndpunkt tagits härtill, torde frågan om platsen för beredande av ytterligare utrymme åt dessa vårdbehövande böra tagas under omprövning.

Vad angår frågan om ytterligare medels anvisande för uppförande av en sinnessjukanstalt vid Umeå, har förslaget i denna del icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen har alltså för ändamålet ifråga för nästkommande budgetår anvisat ett belopp av 2,000,000 kronor.

För de fortsatta arbetena med anordnande av Ryhovs sinnessjukhus i Jönköping har för budgetåret 1932/1933 beräknats ett belopp av enahanda storlek, som nyss nämnts. Mot anvisande av ifrågavarande belopp har riksdagen icke heller funnit något att erinra.

Vid behandlingen av spörsmålet om ytterligare anslag för sistnämnda ändamål har departementschefen till prövning upptagit dels väckta förslag om omläggning av den genom nämnda anstalts område löpande landsvägen från Jönköping till Ljungarum dels ock fråga om leverans av tvätt och ånga från anstalten till Smålands arméartilleriregemente.

Vad förslaget om vägomläggningen beträffar, har riksdagen, som i likhet med departementschefen ansett en sådan omläggning önskvärd och för sjukvården vid anstalten fördelaktig, funnit omläggningen böra verkställas i huvudsaklig överensstämmelse med det med alternativ I betecknade förslaget. Riksdagen vill emellertid såsom sin mening uttala, att, innan avtal träffas med Jönköpings stad angående stadens förpliktelser i fråga om vägens underhåll, undersökning bör verkställas, huruvida icke staden bör åtaga sig att mot visst statsbidrag utföra berörda vägomläggning.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad det angår leverans av tvätt från Ryhovsanstalten till Smålands arméartilleriregemente, har syntts riksdagen ur ekonomisk synpunkt fördelaktigt, och riksdagen finner för den skull, att förslaget i denna del bör genomföras.

Anledning till erinran har ej heller syntts riksdagen föreligga mot vad i propositionen anförts och föreslagits beträffande frågorna om överförande av elektrisk energi från Ryhovsanstalten till arméartilleriregementet samt leverans av ånga till regementet i fråga.

Sistlidet års riksdag beslöt, att vid S:t Lars sjukhus i Lund skulle i huvudsaklig överensstämmelse med de i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 140 till sagda riksdag framlagda förslag verkställas vissa nybyggnads- och andra arbeten för en beräknad kostnad av sammanlagt högst 575,000 kronor. För arbetenas påbörjande har av det till hospitalsbyggnader för innevarande budgetår beviljade anslaget beräknats 228,000 kronor.

För fortsättande och avslutande av sagda arbeten har nu äskats det resterande beloppet eller 347,000 kronor. Förslaget härutinnan har riksdagen bifallit.

Att, på sätt föreslagits, till ny- och ombyggnader vid S:t Sigfrids sjukhus

vid Växjö beräknas ett belopp av 825,000 kronor, har ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

Såsom departementschefen erinrat, beslöt 1930 års riksdag, att en anstalt för 600 svårskötta obildbara sinnesslöa av mankön finge, i huvudsaklig överensstämmelse med vad riksdagen i sin skrivelse nr 361 angivit, anordnas genom omändring och utbyggnad av det för södra skånska infanteriregementet påbörjade men ofullbordade kasernetablissemnet i Lund för en beräknad kostnad av högst 4,140,000 kronor. Av detta belopp har för ändamålet hittills anvisats 1,400,000 kronor. Enligt det nu föreliggande förslaget skulle för fortsättande av ifrågavarande byggnadsföretag under nästkommande budgetår beräknas ett belopp av 850,000 kronor. Jämväl detta förslag får riksdagen bifalla, men riksdagen vill härvid uttala önskvärldheten av att byggnadsarbetena så bedrivs, att den ersättning, som enligt det i statsrådsprotokollet omförmälta avtalet med Lunds stad skall utgå till staden, så långt möjligt är begränsas. Att, på sätt föreslagits, det sålunda för nästa budgetår beräknade beloppet må, liksom motsvarande belopp för innevarande budgetår, utgå från statsverkets fond av rusdrycksmedel, har ej heller för- anlett erinran från riksdagens sida.

Vidkommande så frågan om uppförande av ett nytt sinnessjukhus i Visby har riksdagen av den i ärendet förebragta utredningen i likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att de brister, som vidlåda det nuvarande sjukhuset, icke torde stå att avhjälpa genom ombyggnad av detsamma, utan torde de nuvarande byggnaderna helt böra ersättas med nybyggnader. Riksdagen har ock i princip bifallit förslaget om anstaltens uppförande och förläggning i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen angivits. I samband med den undersökning, som ansetts böra verkställas beträffande sättet för uppförande av upptagningspaviljong och paviljong för oroliga patienter vid sjukhuset, torde emellertid även böra utredas, huruvida icke den beräknade totalkostnaden bör kunna i avsevärd mån nedbringas.

Mot vad som i övrigt anförts och föreslagits beträffande Visbyanstalten har riksdagen icke haft något att erinra. Riksdagen har alltså medgivit, att för närmare utarbetande av förslaget om anstaltens uppförande samt andra förberedande åtgärder beräknas ett belopp av 100,000 kronor.

Då slutligen Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser inlösen av länsplatser vid de statliga sinnessjukhusen, ej heller givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen

I) beslutat, att ett för 216 vårdplatser avsett sinnessjukhus skall, för en beräknad kostnad av högst 2,500,000 kronor, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i juli 1929 upprättade och i vissa delar i juni 1931 omarbetade ritningar, samtliga ritningar märkta »Kungl. Medicinalstyrelsen 1932», uppföras å ett inom Visby stad beläget område, vilket å en av stadsingenjören A. Serboni år 1912 upprättad karta över staden utmärkts med röda gränslinjer och med beteckningen »Område för nytt hospital», dock med den jämkning i gränserna för området, som avses i ett

mellan medicinalstyrelsen och stadsfullmäktige i Visby den 16 juni och den 26 augusti 1927 träffat avtal;

II) beslutat, att efter ibruktagandet av det under I) avsedda nya sinnessjukhuset i Visby skall, på i statsrådsprotokollet över socialärenden den 19 februari 1932 angivna villkor, till Visby stad utan ersättning med äganderätt överlätas den del av det till S:t Olofs sjukhus i Visby hörande området, som å en av Serboni den 14 januari 1920 upprättad karta över platsen kring Helgeands ruin betecknats med röda och gröna streck; samt

III) under femte huvudtiteln, avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården, underavdelningen sjukvårdsanstalterna, till hospitalsbyggnader för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 6,250,000 kronor, därav 850,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Stockholm den 7 juni 1932.

Med undersätlig vördnad.
